

Edunvalvontalainsäädännön ajantasaistamisen jatkohanke; työryhmän mietintö

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne edunvalvontalainsäädännön ajantasaistamisen jatkohankkeen työryhmämietinnöstä.

Oikeusministeriön asettama työryhmä ehdottaa, että holhousasioiden rekisteriin tallennettaisiin taloudellisten asioiden hoitamiseen liittyvien tehtävien lisäksi sellaiset tehtävät, joissa on kysymys edunvalvojalle tai edunvalvontavaltuutetulle annetusta yleisestä kelpoisuudesta edustaa päämiestä tai valtuuttajaa tämän sosiaali- tai terveydenhuoltoa koskevissa asioissa. Rekisterimerkintä helpottaisi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia sekä apteekkeja selvittämään laillisen edustajan edustusosoikeuden laajuuden.

Rekisteröintiä koskevalla muutosehdotuksella ei vaikuteta laillisen edustajan oikeuteen saada tietoja päämiehen tai valtuuttajan sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevista asioista tai lääkemääräyksistä. Niihin sovelletaan näitä asioita koskevaa erityislainsäädäntöä eli mm. sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettua lakia sekä apteekkilainsäädäntöä. Edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun edustusosoikeutta rajoittaa lisäksi edunvalvontalainsäädännön mukainen päätösvallan toissijaisuus henkilöä koskevissa asioissa.

Edustusosoikeutta koskevan tiedon löytyminen Valtuudet-palvelun käyttämästä taustarekisteristä on perusedellytys sille, että edustaja voi asioida päämiehen tai valtuuttajan puolesta näihin asioihin liittyvissä sähköisissä asiointipalveluissa ja siten ensimmäinen askel sähköisen asiointin edistämiseksi. Holhousasioiden rekisteriin tallennettu tieto olisi hyödynnettävissä sähköistä asiointia varten laajemmin jatkossa, jos sosiaali- ja terveydenhuollon alan sääntelyä laillisen edustajan tiedonsaanti- tai muista oikeuksista päätetään laajentaa nykyisestä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että valtuuttaja voi edunvalvontavaltakirjassa laajentaa edunvalvontavaltuutetun oikeutta edustaa valtuuttajaa tietyissä sukulaisuussuhteissa ilman, että esteellisyyttä syntyisi. Edunvalvontavaltuutettu ei kuitenkaan saisi edustaa valtuuttajaa, jos vastapuolena on valtuutettu itse, valtuutetun puoliso tai lapsi taikka joku, jota valtuutettu edustaa.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjauksen mukaan edunvalvontaa ja edunvalvontavaltuutusta koskevaa lainsäädäntöä ajantasaistetaan ja sähköisten palvelujen hyödyntäminen toiminnassa mahdollistetaan.

Oikeusministeriö asetti 8.9.2025 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää ja arvioida, millä lainsäädäntötoimilla tai muilla toimenpiteillä edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun mahdollisuuksia hoitaa päämiehensä henkilöä koskevia asioita sähköisissä palveluissa voitaisiin edistää. Asiassa tuli pyrkiä johdonmukaiseen ja harkittuun kokonaisuuteen, jossa sähköisen ja muun asioinnin tarpeet, tietosuoja ja päämiehen yksityisyyden suoja ovat tasapainossa.

Lisäksi työryhmän tehtävänä oli selvittää, voitaisiinko edunvalvontavaltuutetun esteellisyyttä koskevia säännöksiä väljentää. Työryhmän tuli myös arvioida uudelleen tarvetta edellyttää holhousvoimasta annetussa laissa tarkoitettua holhousviranomaisen lupaa tilanteessa, jossa vanhempi on ensin luopunut perinnöstä omasta puolestaan ja haluaa sen jälkeen luopua perinnöstä myös lapsen puolesta

Työryhmän toimikausi oli 15.9.2025–15.3.2026.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/19124/2025.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.om(at)gov.fi tai postitse osoitteeseen Oikeusministeriö, PL 25, 00023 VALTIONEUVOSTO. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/19124/2025. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus OM029:00/2025). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuoja syistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa. Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään **19.5.2026**.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antavat:
lainsäädäntöneuvos Outi Kemppainen p. 02951 50260
erityisasiantuntija Joanna Grandell p. 02951 50220
(etunimi.sukunimi@gov.fi)

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM029:00/2025> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM029:00/2025> - Projektsida

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/items/df057b15-4fb7-4a48-bb36-e88357357626> - Työryhmän mietintö / Arbetsgruppsbetänkande

Liitteet:

[De viktigaste förslagen.pdf](#) - De viktigaste förslagen, keskeiset ehdotukset ruotsiksi.

Jakelu:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus/Ålands landskapsregering
Ahvenanmaan valtionvirasto/Statens ämbetsverk på Åland
Apotti
Digi- ja väestötietovirasto
Edunvalvontavaltuutus ry
Eduskunnan oikeusasiamies
emeritusprofessori Markku Helin
emeritusprofessori Urpo Kangas
Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
Etelä-Savon edunvalvontapalvelu ky
Etelä-Savon hyvinvointialue
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Fine – Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin kaupunki
Helsingin kärjäoikeus

Hyvil Oy
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Juristiliitto ry
Kainuun hyvinvointialue
Kansaneläkelaitos
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Kehitysvammaliitto
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
Keski-Suomen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto
Kymenlaakson hyvinvointialue
Lapin hyvinvointialue
Lapsiasiavaltuutettu
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Maanmittauslaitos
Mannerheimin lastensuojeluliitto
Mehiläinen
Mielenterveyden keskusliitto
Mielenterveysomaisten keskusliitto, FinFami
Muistiliitto
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeuspalveluvirasto
Omaishoitajaliitto ry
Oulun käräjäoikeus
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
professori Anna Mäki-Petäjä-Leinonen
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Satakunnan hyvinvointialue
SKVL – Suomen kiinteistönvälittäjät ry
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Apteekkariliitto
Suomen Asianajajat
Suomen Muistiasiantuntijat ry
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Terveystalo
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tuomioistuinvirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiokonttori
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi ry
Vanhusasiavaltuutettu
Vanhustyön keskusliitto
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varsinais-Suomen käräjäoikeus
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Yleiset edunvalvojat ry

Sosiaali- ja terveydenhuollon asioiden hoitamiseen liittyvän edunvalvojan ja edunvalvontavaltuutetun tehtävän tallentaminen holhousasioiden rekisteriin

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Edunvalvontavaltuutetun esteellisyysperusteiden väljentäminen

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

Onko teillä täydennettävää ehdotuksen vaikutusarviointeihin, esim. oman organisaationne kannalta?

Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset (mietinnön luku 5.1)

Näkemyksenne luvussa 5.1 esitetystä, erityisesti työryhmän pohtimista malleista siihen, miten laillisen edustajan tiedonsaantioikeutta voitaisiin harkita laajennettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön alaan kuuluvassa lainsäädännössä (luku 5.1.3)?

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen, esimerkiksi jaksoon 2.3 (eräät perinnöstä luopumista koskevat tilanteet)?

Huhtala Liisa
Oikeusministeriö

Grandell Joanna
Oikeusministeriö